

शास्त्रिपाठ्यक्रमः

स्वशास्त्रसम्बद्धमुख्य पाठ्यक्रमः (Discipline Specific Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-प्राचीनव्याकरणम्

पूर्णाङ्काः:- 100

सैद्धान्तिक - 75

आन्तरिकमूल्यांकन- 25

प्रथमसत्रम्

प्रथमपत्रम् DSCC-1	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) प्रथमोऽध्यायः	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“वृद्धिरादैच्” (1.1.1) इत्यतः “अनेकाल्” (1.1.52) इति यावत्	15	
2.	“स्थानिवद्” (1.1.52) इत्यतः “अपृक्त” (1.2.41) इति यावत्	15	
3.	“तत्पुरुषः समा” (1.2.42) इत्यतः “स्वरितेनाधिकारः” (1.3.11) इति यावत्	15	
4.	“अनुदातङित” (1.3.12) इत्यतः “विभाषोपपदेन” (1.3.77) इति यावत्	15	
5.	“शेषात् कर्त्तरि” (1.3.78) इत्यतः “विरामोऽवसानम्” (1.4.109) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धन-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

द्वितीयपत्रम् DSCC-2	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) द्वितीयोऽध्यायः	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“समर्थः पदविधि” (2.1.1) इत्यतः “पूर्वकालैक” (2.1.48) इति यावत्	15	
2.	“दक्सङ्ख्ये” (2.1.49) इत्यतः “कडाराः कर्मधारये” (2.2.38) इति यावत्	15	
3.	“अनभिहिते” (2.3.1) इत्यतः “दूरान्तिकार्थेभ्यो” (2.3.35) इति यावत्	15	

	इति यावत्		
4.	“सप्तम्यधिकरणे च” (2.3.36) इत्यतः “चतुर्थी चाशिष्या0” (3.3.73) इति यावत्	15	
5.	“द्विगुरेकवचनम्” (2.4.1) इत्यतः “लुटः प्रथमस्य0” (2.4.85) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्रयाः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

DSE-1	सन्धिपरिज्ञानम्	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रमुखसंज्ञापरिचयः	15	
2	अच्सन्धिपरिज्ञानम् (यण्-अयादि-गुण-वृद्धि-दीर्घसन्धिज्ञानम्)	15	
3	अच्सन्धिपरिज्ञानम् (पूर्वोक्तावशिष्टसन्धिपरिज्ञानम्)	15	
4	हल्सन्धिपरिज्ञानम्	15	
5	विसर्गसन्धिपरिज्ञानम्, स्वादिसन्धिपरिज्ञानं च	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्रयाः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः -05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

शास्त्रिपाठ्यक्रमः

स्वशास्त्रसम्बद्धमुख्य पाठ्यक्रमः (Discipline Specific Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-प्राचीनव्याकरणम्

पूर्णाङ्काः- 100

सैद्धान्तिक - 75

आन्तरिकमूल्यांकन- 25

द्वितीयसत्रम्

तृतीयपत्रम् DSCC-3	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) तृतीयाऽध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ	पूर्णाङ्काः 80+20=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“प्रत्ययः” (3.1.1) इत्यतः “सार्वधातुके यक्” (3.1.67) इति यावत्	15	
2.	“कर्तरि शप्” (3.1.68) इत्यतः “चित्याग्रिचित्ये च” (3.1.132) इति यावत्	15	
3.	“ण्वुल्लृचौ” (3.1.133) इत्यतः “उग्रम्पश्येरम्मद0” (3.2.37) इति यावत्	15	
4.	“प्रियवशे वदः खच्” (3.2.38) इत्यतः “स्थः क च” (3.2.77) इति यावत्	15	
5.	“सुप्यजातौणिनिस्ताच्छील्ये” (3.2.78) “मतिबुद्धिपुजार्थेभ्यश्च” (3.2.188) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्रयाः संग्रहण प्रबन्धनं-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

चतुर्थपत्रम् DSCC-4	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) तृतीयोऽध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“उणादयोबहुलम्” (3.3.1) इत्यतः “परौभुवोऽवज्ञाने” (3.3.55) इति यावत्	15	
2.	“एरच्” (3.3.56) इत्यतः “इच्छा” (3.3.102) इति यावत्	15	

3.	“अ प्रत्ययात्” (3.3.103) इत्यतः “अनवक्लृप्त्यः” (3.3.145) इति यावत्	15	
4.	“किंकिलास्त्यर्थेषुलृट्” (3.3.146) इत्यतः “समानकर्तृकयोः” (3.4.21) इति यावत्	15	
5.	“आभीक्ष्ण्ये णमुल् च” (3.4.22) इत्यतः “छन्दस्युभयथा” (3.4.117) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

संदर्भग्रन्थाः-

1. काशिका, जयादित्यवामनकृता, चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी।
2. काशिका, प्रकाशव्याख्यासहिता, व्याख्या0 श्रीनारायणमिश्रः, चौखम्बासंस्कृतसीरिजऑफिस, वाराणसी-1969
3. काशिका, न्सासपदमञ्जरीसहिता, जयशंकरलालत्रिपाठीकृतभावबोधिनीहिन्दीव्याख्यासंयुता, ताराबुक एजेन्सी, वाराणसी।
4. काशिका, ज्योतिष्मतीटीकासंवलित, प्रकाशकः-रघुवीरदेवालङ्कारः राधाप्रैसकैलासनगरम्-1997

DSE-2	अजन्तपुल्लिङ्गप्रकरणात्	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	अर्थवद्धातुप्रत्ययइत्यतः-सर्वनामसंज्ञान्त्यावत्	15	
2	जरायाः जासन्पतरस्याम्-इत्यतः हरिशब्दान्त्यावत्	15	
3	अनङ्सौइत्यतः-नभूसूधियोः इत्यन्तम्	15	
4	त्यदादीनामः दीर्घाज्जसिच इत्यतः न भूसूधियोः इत्यन्तम्	15	
5	तृज्वल्कोष्ठः इत्यतः- प्रकरणान्त्यावत्	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः -05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

शास्त्रिपाठ्यक्रमः
स्वशास्त्रसम्बद्धमुख्य पाठ्यक्रमः (Discipline Specific Core Course)
वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः
विषयः-प्राचीनव्याकरणम्

पूर्णाङ्काः:- 100
 सैद्धान्तिक - 75
 आन्तरिकमूल्यांकन- 25

तृतीयसत्रम्

पञ्चमपत्रम् DSCC-5	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) चतुर्थाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ।	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“ङ्याप्रातिपदिकात्” (4.1.1) इत्यतः “आवट्याच्च” (4.1.75) इति यावत्	15	
2.	“तद्धिताः” (4.1.76) इत्यतः “ढक् च मण्डूकात्” (4.1.119) इति यावत्	15	
3.	“स्त्रीभ्योढक्” (4.1.120) इत्यतः “मनोर्जाता0” (4.1.161) इति यावत्	15	
4.	“अपत्यंपौत्रप्रभृति0” (4.1.162) इत्यतः “पितृव्यमातुल0” (4.2.35) इति यावत्	15	
5.	“तस्य समूहः” (4.2.91) इत्यतः “कृकणपर्णाद् भारद्वाजे” (4.2.144) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्रयाः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः -05 अंकः	25	

षष्ठपत्रम् DSCC-6	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) चतुर्थाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ।	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“युष्मदस्म0” (4.3.1) इत्यतः “तदस्य सोढम्” (4.3.52) इति यावत्	15	
2.	“तत्र भवः” (4.3.53) इत्यतः “जनपदिना0” (4.3.100) इति यावत्	15	
3.	“तेनप्रोक्तम्” (4.3.101) इत्यतः “नोत्वद्वद्-ध्र0” (4.3.148) इति यावत्	15	

	इति यावत्		
4.	“तालादिभ्योऽण्” (4.3.149) इत्यतः “रक्षति” (4.4.33) इति यावत्	15	
5.	“शब्ददुर्लभकरोति” (4.4.34) इत्यतः “भावे च” (4.4.144) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

DSE-3	अजन्तपुंस्त्रीलिङ्ग-अजन्तनपुसंलिङ्ग-प्रकरणे	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	औङ्आपः इत्यतः-इदुद्भ्याम् इतियावत्	15	
2	त्रिचतुरोः इत्यतः-वाम्शसोः इति यावत्	15	
3	नेयडुवङ्स्थानावस्त्री इत्यतः प्रकरणान्तम्	15	
4	अतोऽम् इत्यतः-टैः इति सूत्रान्तयावत्	15	
5	द्वस्वोनपुंसके प्रातिपदिकस्य इत्यतः प्रकरणान्तयावत्	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः -05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

चतुर्थसत्रम्

सप्तमपत्रम् DSCC-7	पाठ्यग्रन्थः-भूषणसारस्य- धात्वर्थ-सुबर्थ-नञर्थ-समासशक्तिप्रकरणमात्रम्	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	मङ्गलाचरणम् च सिद्धसाध्यनिवर्चनम्	15	
2.	धातोः फलव्यापारवाचकता	15	
3.	पश्यमृगो धावति, एतद्वाक्यार्थसन्दर्भविमर्शः	15	
4.	सकर्मकाकर्मकविवेचनम्	15	
5.	सम्बोधनान्तकृत्वोऽर्थइत्यारभ्य प्रकरणसम्पूर्तिपर्यन्तम्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

अष्टमपत्रम् DSCC-8	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) पञ्चमाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ।	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“प्राक् क्रोताच्छः” (5.1.1) इत्यतः “पात्रात् छन्” (5.1.45) इति यावत्	15	
2.	“तदस्मिन् वृद्ध्याय0” (5.1.46) इत्यतः “तस्य च दक्षिण0” (5.1.94) इति यावत्	15	
3.	“तत्र च दीयते0” (5.1.95) इत्यतः “ब्रह्मणस्त्वः” (5.1.135) इति यावत्	15	
4.	“धान्यानां भवने0” (5.2.1) इत्यतः “उभादुदात्तो0” (5.2.44) इति यावत्	15	
5.	“तदस्मिन्नधिक0” (5.2.45) इत्यतः “अहंशुभमोर्युस्” (5.2.140) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः -05 अंकः	25	

DSE-4	हलन्तपुल्लिङ्गपकरणम्	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	हो ङः इत्यतः—सहेःसाङः सः इत्यन्तंयावत्		
2	दिव औत्—इत्यतः—हो हन्तेर्जिन्नेषु इत्यन्तंयावत्		
3	मघवा बहुलम् इत्यतः—स्कौः संयोगाधोरन्तेच		
4	नृदोः सः सावनन्त्ययोः इत्यतः अत्वसन्तस्य चाधातोः इत्यन्तं यावत्		
5	उभे अभ्यतम् इत्यतः—प्रकरणान्तंयावत्		
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आंतरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्—10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी—05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच—05 अंकः (घ) उपस्थितिः — 05 अंकः		

सन्दर्भग्रन्थः— लघुसिद्धान्त कौमुदी

पंचमसत्रम्

नवमपत्रम् DSCC-9	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) पञ्चमाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ।	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“प्राग्दिशोविभक्तिः” (5.3.1) इत्यतः “विभाषावरस्य” (5.3.41) इति यावत्	15	
2.	“संख्यायाविधार्थे धा” (5.3.42) इत्यतः “एकाच्चप्राचाम्” (5.3.94) इति यावत्	15	
3.	“अवक्षेपणे कन्” (5.3.93) इत्यतः “विभाषाबहोर्धा0” (5.4.20) इति यावत्	15	
4.	“तत्प्रकृतवचनेमयट्” (5.4.21) इत्यतः “मद्रात् परिवापणे” (5.4.67) इति यावत्	15	
5.	“समासान्ताः” (5.4.68) इत्यतः “निष्प्रवाणिश्च” (5.4.160) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

दशमपत्रम् DSCC-10	पाठ्यग्रन्थः-भूषणसारस्य- धात्वर्थ-सुबर्थ-नञर्थ-समासशक्तिप्रकरणमात्रम्	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	सुबर्थनिर्णयः	15	
2.	नञर्थनिर्णयः	15	
3.	समासभेदाः, समासशक्तिसाधनञ्च	15	
4.	समासशक्तिभेदाः, (जहदजहद्वृत्तिः)	15	
5.	अषष्ठ्यर्थबहुब्रीहौ इत्यतः प्रकरणसमाप्तियावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

DSE-5	हलन्तस्त्रीलिङ्ग-नपुसंकलिङ्ग-प्रकरणे	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	नहो धः-इत्यतः प्रकरणान्तंयावत्	15	
2	अदस्यशब्दरूपाणि	15	
3	अहम् इत्यतः वा नपुसकस्य इति सूत्रान्तंयावत्	15	
4	आच्छीनधोर्नुम् इत्यतः अव्ययान्तंयावत्	15	
5	प्रकरणस्य सपसिद्धिप्रकारः	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आंतरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

IAPC-01	पाठ्यांशः- शोध परियोजना/लघु शोध-प्रबन्धः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
1	Internship/Apprenticeship/Project/Community Outreach		

स्वशास्त्रसम्बद्धमुख्य पाठ्यक्रमः (Discipline Specific Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-प्राचीनव्याकरणम्

पूर्णाङ्काः:- 100

सैद्धान्तिक - 75

आन्तरिकमूल्यांकन- 25

षष्ठसत्रम्

एकादशपत्रम् DSCC-11	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) षष्ठोऽध्यायस्य	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“एकाचो द्वे प्रथमस्य” (6.1.1) इत्यतः “नाऽमेडित0” (6.1.96) इति यावत्	15	
2.	“अकः सवर्णेदीर्घः” (6.1.97) इत्यतः “समासस्य” (6.1.217) इति यावत्	15	
3.	“बहुव्रीहौ प्रकृत्या0” (6.2.1) इत्यतः “व्यवायिनो0” (6.2.166) इति यावत्	15	
4.	“मुखंस्वाङ्गम्” (6.2.167) इत्यतः “सम्प्रसारणस्य” (6.3.138) इति यावत्	15	
5.	“अङ्गस्य” (6.4.1) इत्यतः “ऋत्यवास्तव्य0” (6.4.175) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनं-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

द्वादशपत्रम् DSCC-12	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) सप्तमोऽध्यायस्य	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“युवोरनाकौ” (7.1.1) इत्यतः “गोः पादान्ते” (7.1.57) इति यावत्	15	
2.	“इदितोनुम्धातोः” (7.1.58) इत्यतः “ग्रसितस्कभित0” (7.2.34) इति यावत्	15	
3.	“आर्धधातुकस्येड्0” (7.2.35) इत्यतः “जराया जरस0” (7.2.35) इति यावत्	15	

	2.101) इति यावत्		
4.	“त्यदादीनामः” (7.2.102) इत्यतः “इसुसुक्तान्तात् कः” (7.3.51) इति यावत्	15	
5.	“चजोः कुघिण्यतोः” (7.3.52) इत्यतः “ई च गणः” (7.4.97) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

DSE-6	लकारार्थपरिज्ञानम् (भ्वादिअदादिप्रकरणे)	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	श्वदिप्रकरणम् – आदितः गुपूधूपविच्छिपजिपनिभ्य आयः सूत्रान्तं यावत्	15	
2	सनाधन्ता धातवः इत्यतः पुष्पादिधुता	15	
3	एधवृद्धौ इत्यतः तृफलभजत्रपश्च इत्यन्तं यावत्	15	
4	श्रिय सेवायाम् इत्यतः प्रकरणान्तं यावत्	15	
5	अदभक्षणे इत्यतः प्रकरणान्तं यावत्	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

IAPC-02	पाठ्यांशः- शोध परियोजना/लघु शोध-प्रबन्धः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
1	Internship/Apprenticeship/Project/Community Outreach		

शास्त्रिपाठ्यक्रमः

स्वशास्त्रसम्बद्धमुख्य पाठ्यक्रमः (Discipline Specific Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-प्राचीनव्याकरणम्

पूर्णाङ्काः- 100

सैद्धान्तिक - 75

आन्तरिकमूल्यांकन- 25

सप्तमसत्रम्

त्रयोदशपत्रम् DSCC-13	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) अष्टमाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ।	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“सर्वस्य द्वे” (8.1.1) इत्यतः “तिङो गोत्रादीनि०” (8.1.27) इति यावत्	15	
2.	“तिङङतिङः” (8.1.28) इत्यतः “चादिषु च” (8.1.58) इति यावत्	15	
3.	“चवायोगेप्रथमा” (8.1.59) इत्यतः “राजन्वान् सौराज्ये” (8.2.14) इति यावत्	15	
4.	“छन्दसीरः” (8.2.15) इत्यतः “निर्वाणोऽवाते” (8.2.50) इति यावत्	15	
5.	“शुषः कः” (8.2.51) इत्यतः “तयोर्वावचिसंहितायाम्” (8.2.108) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनं-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

चतुर्थदशपत्रम् DSCC-14	पाठ्यग्रन्थः-काशिका (जयादित्यवामनकृता) अष्टमाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ।	पूर्णाङ्काः 75+25=100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	“मतुवसो०” (8.3.1) इत्यतः “नपरे नः” (8.3.27) इति यावत्	15	
2.	“ङ्णोः कुक्कुक्षरि” (8.3.28) इत्यतः “इडाया वा” (8.3.54) इति यावत्	15	

27

3.	“अपदान्तस्य मूर्धन्यः” (8.3.55) इत्यतः “विभाषेटः” (8.3.79) इति यावत्	15	
4.	“समासेऽङ्गुलेः” (8.3.80) इत्यतः “निव्यभिभ्योः” (8.3.119) इति यावत्	15	
5.	“रषाभ्यांनो णः” (8.4.1) इत्यतः “अ अ” (8.4.67) इति यावत्	15	
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा / संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः (घ) उपस्थितिः - 05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. काशिका, जयादित्यवामनकृता, चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी।
2. काशिका, प्रकाशव्याख्यासहिता, व्याख्याः श्रीनारायणमिश्रः, चौखम्बासंस्कृतसीरिजऑफिस, वाराणसी-1969
3. काशिका, न्यासपदमञ्जरीसहिता, जयशंकरलालत्रिपाठीकृतभावबोधिनीहिन्दीव्याख्यासंयुता, ताराबुक एजेन्सी, वाराणसी।
काशिका, ज्योतिष्मतीटीकासंवलित, प्रकाशकः-रघुवी

DSE-7	जुहोत्यादिदिवादिस्वादितुदादि तनादिक्रयादि प्रकरणानि	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	जुहोत्याभ्यः श्लुः इत्यतः इरितो वा	15	
2	दिवादिभ्यः श्यन् इत्यतः सृजिह्मशो ईत्यमकिति इति सूत्रान्त यावत्	15	
3	स्वादिभ्यः श्नुः इत्यतः-श्रयुकः किति इति सूत्रान्तं यावत्	15	
4	तुदादिभ्यः शः इत्यतः भुजोऽनवने इति सूत्रान्तो भागः	15	
5	तनादिकृम्य उः इत्यतः ग्रहोऽलिटि इति सूत्रान्तं यावत्	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा / संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

DSE-8	विभक्तिपरिज्ञानम्	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रथमद्वितीयाविभक्तिज्ञानम्	15	
2	तृतीयाविभक्तिज्ञानम्	15	
3	चतुर्थीविभक्तिज्ञानम्, पंचमीविभक्तिज्ञानम्	15	
4	षष्ठीविभक्तिज्ञानम्	15	
5	सप्तमीविभक्तिज्ञानम्	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आंतरिक-मूल्यांकनम्।	25	

सन्दर्भग्रन्थः— लघुसिद्धान्त कौमुदी

IAPC-03	पाठ्यांशः— शोध परियोजना/लघु शोध-प्रबन्धः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 06
1	Internship/Apprenticeship/Project/Community Outreach		

२२

अष्टमसत्रम्

पंचमदशपत्रम् DSCC-15	पाठ्यग्रन्थः-परिभाषेन्दुशेखरः- प्रथमपरिभाषातः आरभ्य षष्ठितमापरिभाषां यावत्	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	(1-12) व्याख्यानतोविशेषः. परिभाषातःनिर्दिश्यमानस्यादेशाभवन्तिइतिपरिभाषां यावत्	15	
2.	(13-24) यत्रानेकविधः.....परिभाषामारभ्य प्रत्ययग्रहणेचापञ्चम्याः इतिपरिभाषां यावत्	15	
3.	(25-36) उत्तरपदाधिकारे ... इत्यतआरभ्य प्रकृतिवदनुकरणम्इतिपरिभाषां यावत्	15	
4.	(37-48) एकदेशविकृतम्इतिपरिभाषामारभ्य यस्य च लक्षणान्तरेणइतिपरिभाषां यावत्	15	
4.	(37-48) एकदेशविकृतम्इतिपरिभाषामारभ्य यस्य च लक्षणान्तरेणइतिपरिभाषां यावत्	15	
5	(49-60) स्वरभिन्नस्य प्राप्नुवन् परिभाषामारभ्य पुरस्तादपवादा..... परिभाषां यावत्	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आंतरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः	25	

पत्रम् DSCC-16	पाठ्यांशः-सुबर्थ-नामार्थ-समासशक्ति-शक्ति-निपातार्थ-विचारः - (वैयाकरणभूषणसारः)।	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
1	धात्वर्थप्रकरणम्	15	1
2	'आश्रयोऽवधि' इति कारिकातः 'सुपां कर्मादयोऽप्यर्थाः' इति कारिकाव्याख्यानान्तः।	15	1
3	I. 'एकं द्विकम्' इत्यतः 'अत एव गवित्याह' इति कारिकाव्याख्यानान्तः। II. 'सुपां सुपा' इत्यतः 'पर्यवस्यच्छब्द' इति कारिकाव्याख्यानान्तः।	15	1
4	'इन्द्रियाणाम्' इति कारिकातः 'सम्बन्धिशब्दे सम्बन्धो' इति कारिकाव्याख्यानान्तः।	15	1
5	'द्योतकाः प्रादको येन' इति कारिकातः 'निपातत्वं परेषाम्' इति कारिकाव्याख्यानान्तः।	15	1
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आंतरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्र्याः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः	25	

२५

सन्दर्भग्रन्थाः – वैयाकरणभूषणसारः।

DSE-9	समासपरिज्ञानम्	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	केवलसमाससहित-अव्ययीभावसमासपरिज्ञानम्	15	
2	तत्पुरुषसमासपरिज्ञानम् (कर्मधारणद्विगुसहितम्)	15	
3	बहुव्रीहिसमासपरिज्ञानम्	15	
4	द्वन्द्वसमासपरिज्ञानम्, एकशेषादिपरिज्ञानं च	15	
5	समासाश्रयविधिः	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आंतरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्रयाः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

DSE-10	प्रमुखप्रत्ययपरिचयः	पूर्णाङ्काः 75+25	क्रेडिट अर्जिताङ्क 04
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रमुखस्त्रीप्रत्ययपरिज्ञानम् प्रमुखाव्ययपरिज्ञानं च	15	
2	मत्वर्थीयप्रत्ययाः भावार्थप्रत्ययाश्च	15	
3	कृत्यसंज्ञकप्रत्ययाः ण्वुल्-तृच्-निष्ठा-शतृ शानच्-क्त्वा-तुमुन्-ण्मुल्-प्रत्ययाः	15	
4	प्रमुखप्रातिपदिकानां त्रिषुलिङ्गेषुसुबन्तरूपपरिज्ञानम्	15	
5	प्रमुखाणां धातूनां दशसुलकारेषु रूपपरिज्ञानम्	15	
6	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आंतरिक-मूल्यांकनम्। (क) आन्तरिक-परीक्षा कार्य निर्देशनम्-10 अंकः (ख) विभागीयशास्त्र परिचर्चा/संगोष्ठी-05 अंकः (ग) अध्ययनसामग्रयाः संग्रहण प्रबन्धनच-05 अंकः	25	

सन्दर्भग्रन्थः- लघुसिद्धान्त कौमुदी

IAPC-04	पाठ्यांशः- शोध परियोजना/लघु शोध-प्रबन्धः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट अर्जिताङ्क 06
1	Internship/Apprenticeship/Project/Community Outreach		

Handwritten signature